

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ LA MUZEEL DE ETNOGRAFIE ȘI ARTĂ POPULARĂ ȘI ORGANIZAREA UNOR SESIUNI DE COMUNICĂRI CU PROGRAM

Marcela FOCȘA

Muzeele și secțiile de etnografie și artă populară din țara noastră au înregistrat, așa cum s-a remarcat și subliniat de numeroase ori, realizări importante în domeniul cercetării realităților etnografice din raza lor de activitate. Dacă rezultatele acestei activități nu s-au concretizat încă în publicarea unor lucrări independente mai numeroase, ele s-au evidențiat în special în materialele trimise la sesiunile științifice ale muzeelor, organizate anual în ultimii 6 ani. În marea lor majoritate, aceste materiale au adus date inedite rezultate din cercetările de teren sau din cercetarea colecțiilor proprii, dovedind în genere interesul muzeografilor precum și competența lor în rezolvarea problemelor cercetării.

Totuși, în raport cu coordonatele momentului actual, dintre care se impune în primul rînd necesitatea tot mai stringentă de a trece la elaborarea de sinteze cuprinzătoare pentru a răspunde problemelor și sarcinilor majore ale etnografiei, cercetarea științifică la muzeele de etnografie, privită în ansamblul său, apare oarecum lipsită de o anumită perspectivă.

Articolul lui C. Irimie, publicat în „Contemporanul” (din 4 dec. 1970), *Probleme actuale din etnografia românească*, surprinde cu claritate unele deficiențe încă existente în cercetarea etnografică, preocupată mai mult de anumite aspecte și domenii particulare și mai puțin de cuprinderea totalității aspectelor și problemelor, în vederea sintezelor necesare.

La o analiză mai atentă a programelor sesiunilor de comunicări ale muzeelor, se poate constata în genere — (pentru etnografie) — tendința abordării unor fenomene singulare și aspecte de detaliu care, oricâtă importanță ar avea în sine, sînt lipsite de acel interes relațional care rezultă din încadrarea lor într-un ansamblu de date bine configurat. Această tendință, inevitabilă de altfel în condițiile actuale de organizare a sesiunilor, duce la fărâmițarea eforturilor, la suprapunerea lor, temele de cercetare fiind alese mai mult în funcție de preocupările fiecărui cercetător în parte și mai puțin în funcție de necesitățile de ansamblu ale cercetării.

Muzeele de etnografie existente au în genere condiții bune de lucru, atît muzeele mari, care dispun de colecții bogate, organizate sistematic și acoperind aproape întreg teritoriul țării, cu cercetători cu experiență avînd o viziune de ansamblu asupra domeniului de fapte respectiv, cît și muzeele județene și locale, care întîrețin legături permanente cu zonele etnografice din raza lor de activitate.

Toate aceste muzee și secții de etnografie și artă populară ar putea constitui un instrument excelent de investigare a realității etnografice, cu condiția încadrării lor într-un plan mai vast și sistematic de cercetare, eșalonat pe un anumit număr de ani, cu sarcini precise pentru fiecare muzeu. După părerea noastră, problema cea mai importantă în domeniul cercetării la muzee, în faza actuală, este coordonarea eforturilor de cercetare pe totalitatea muzeelor în cadrul unui plan unitar.

Planificarea și coordonarea cercetării științifice ar putea fi coroborată cu organizarea unor sesiuni de comunicări cu program, consacrate anumitor teme, pe care toate muzeele ar fi chemate să le rezolve.

De ce nu s-ar consacra de pildă o sesiune de comunicări discutării cataloagelor științifice, adică a modelelor de catalog pentru categoriile etnografice de bază, în vederea stabilirii unei tipologii și a unei terminologii unitare, fapt a cărui importanță nu mai e cazul să fie subliniată.

De asemenea s-ar putea programa într-o altă sesiune cartografierea în fiecare județ a centrelor meșteșugărești existente, precum și a celor care și-au încetat activitatea; sau stabilirea zonelor de port și așa mai departe.

Inițierea unor sesiuni de comunicări cu program, în cadrul unui plan sistematic, ar constitui nu numai un stimulativ subiectiv pentru cercetători dar ar duce la rezultate de cunoaștere foarte importante prin însumarea ordonată a eforturilor și orientarea lor în special asupra realităților etnografice încă puțin cunoscute sau a problemelor mai puțin dezbătute.

Fără îndoială, implicarea coordonatei „planificare” în activitatea de cercetare științifică a muzeelor, considerate în ansamblul lor, înseamnă un efort în plus de organizare și control pentru organele tutelare și un efort nu mai puțin important de disciplină și subordonare pentru unitățile tutelate. De altfel, marile muzee ar putea căpăta unele sarcini de coordonare în cadrul planului general pentru anumite domenii de cercetare. Oricum, scopul merită osteneală, cu atît mai mult cu cît în aceste condiții muzeele ar putea coopera eficient cu institutele și secțiile de etnografie ale Academiei, și chiar cu alte instituții cu preocupări similare.